

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávnenej **E. M.**, bývajúcej v G.K., zastúpenej JUDr. Ivetou Rajtákovou, advokátkou so sídlom v Košiciach, Štúrova č. 20, advokátkou so sídlom v K., proti povinnému **J. N.**, bývajúcemu v G.K., **o vymoženie povinnosti vyst'ahovať sa z bytu**, vedenej na Okresnom súde Košice II pod sp.zn. 49 Er 1717/2007, o dovolaní oprávnenej proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach zo 16. februára 2012 sp.zn. 15 CoE 107/2011 takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **z a m i e t a**.

Povinnému nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Oprávnená podala dňa 6. júna 2007 u súdneho exekútora JUDr. Petra Molnára, so sídlom exekútorského úradu v Košiciach, Kupeckého č. 29, návrh na vykonanie exekúcie na vymoženie povinnosti vyst'ahovania sa povinného z bytu nachádzajúceho sa v K., a to do pätnástich dní po vydaní exekučného príkazu. V návrhu uviedla, že právoplatným rozsudkom Okresného súdu Košice II z 2. júla 1997 č.k. 14 C 892/96-31 bola povinnému uložená povinnosť vyst'ahovať sa z predmetného bytu v lehote pätnástich dní po zabezpečení náhradného bytu a že bytová náhrada bola povinnému zabezpečená uzavretím zmluvy o prevode členských práv a povinností v bytovom družstve a o prevode práva nájmu k družstevnému bytu v K., no povinný sa z bytu na G. nevyst'ahoval, družstevný byt previedol na inú osobu a tým stratil nárok na poskytnutie ďalšej bytovej náhrady.

Po vydaní poverenia na vykonanie exekúcie Okresným súdom Košice II dňa 24. apríla 2008 súdny exekútor v upovedomení o začatí exekúcie z 29. apríla 2008 upovedomil povinného o začatí exekúcie na vymoženie povinnosti vyst'ahovať sa z bytu v G.K. s tým, že exekúcia sa vykoná vypratáním bytu. Upovedomenie bolo povinnému

doručené 9. mája 2008. Dňa 23. mája 2008 boli exekútorovi doručené námietky povinného proti exekúcii, v ktorých povinný namietal neprípustnosť exekúcie z dôvodu, že zo strany oprávnenej mu nebol zabezpečený náhradný byt, preto sa nemá kam vysťahovať.

Okresný súd Košice II (ďalej aj len „exekučný súd“) uznesením z 10. septembra 2008 č.k. 49 Er 1717/2007-37 námietky povinného proti exekúcii zamietol. Zamietnutie námietok odôvodnil ich oneskoreným podaním po uplynutí lehoty vyplývajúcej z ustanovenia § 185 ods. 2 zákona č. 235/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (ďalej len „Exekučný poriadok“). V odôvodnení uznesenia uviedol, že vychádzajúc z obsahu podaných námietok, išlo o námietky proti bytovej náhrade, preto trojdňová lehota na ich podanie v zmysle uvedeného ustanovenia začala povinnému plynúť 10. mája 2008 (t.j. dňom nasledujúcim po doručení upovedomenia o začatí exekúcie, ku ktorému došlo 9. mája 2008) a uplynula dňom 12. mája 2008, preto námietky z 22. mája 2008 doručené exekútorovi 23. mája 2008 boli podané po jej uplynutí.

Na základe podnetu povinného podal proti označenému uzneseniu exekučného súdu (proti ktorému inak odvolanie nebolo prípustné) mimoriadne dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky. Žiadal, aby dovolací súd napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Vyčítal exekučnému súdu nesprávne právne posúdenie veci v otázke správneho posudzovania lehoty na podanie námietok poukazujúc na to, že nešlo o námietky povinného proti bytovej náhrade, ale proti neprípustnosti exekúcie z dôvodu nezabezpečenia bytovej náhrady.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.) uznesením z 27. augusta 2009 sp.zn. 4 M Cdo 9/2009 uznesenie exekučného súdu z 10. septembra 2008 č.k. 49 Er 1717/2007-37 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V zrušujúcom uznesení uviedol, že Exekučný poriadok v súvislosti s exekúciou vypratáním bytu rozlišuje medzi exekúciou vypratáním bytu bez náhrady (§ 184 ods. 1 veta prvá Exekučného poriadku) a exekúciou vypratáním bytu, za ktorý treba zabezpečiť bytovú náhradu (§ 185 ods. 1 Exekučného poriadku).

Exekúciu vypratáním bytu, za ktorý podľa exekučného titulu treba zabezpečiť bytovú náhradu, môže exekútor vykonať, až keď oprávnený preukáže, že pre povinného je bytová náhrada zabezpečená. Exekútor túto okolnosť posudzuje predtým, ako vydá upovedomenie

o začatí exekúcie. Súd sa ňou zaoberá až na základe námietok povinného proti bytovej náhrade podľa § 185 ods. 2 Exekučného poriadku. Posudzovanie bytovej náhrady súdnym exekútorom a po podaní námietok proti bytovej náhrade súdom predpokladá, že oprávnený tvrdí a zároveň predkladá alebo aspoň označuje dôkazy na preukázanie, že pre povinného je zabezpečená taká bytová náhrada, ktorú určuje exekučný titul. V prípade exekúcie vypratáním bytu, za ktorý treba zabezpečiť bytovú náhradu, treba preto rozlišovať medzi námietkami povinného proti exekúcii podľa § 50 Exekučného poriadku, ktoré je v zmysle tohto ustanovenia možné podať v lehote 14 dní od doručenia upovedomenia o začatí exekúcie, a námietkami proti bytovej náhrade podľa § 185 ods. 2 Exekučného poriadku, ktoré je možné podať v lehote 3 dní od doručenia upovedomenia o začatí exekúcie a ktoré už len pojmovovo predpokladajú označenie takejto náhrady. Námietky proti bytovej náhrade sú vo svojej podstate námietkami proti kvalite tejto náhrady, teda námietkami, či zabezpečená náhrada zodpovedá jej určeniu v exekučnom titule. Pokiaľ oprávnený netvrdí, a teda ani nepreukazuje, že pre povinného je zabezpečená bytová náhrada, exekútor a ani súd nemá v tomto smere čo posudzovať, a teda námietky proti bytovej náhrade v zmysle § 185 ods. 2 Exekučného poriadku neprichádzajú do úvahy. Prípadné tvrdenie oprávneného, že v minulosti bola pre povinného zabezpečená bytová náhrada a jej nevyužitím právo na bytovú náhradu zaniklo, je z hľadiska posudzovania bytovej náhrady pri exekúcii vypratáním bytu, za ktorý treba zabezpečiť bytovú náhradu, právne nevýznamné, pretože vzhľadom na záväznosť exekučného titulu otázku zániku práva na bytovú náhradu súd nemôže v exekučnom konaní riešiť ako otázku predbežnú (R 65/2002).

Najvyšší súd v zrušujúcom uznesení ďalej uviedol, že v preskúmvanej veci oprávnená aktuálne zabezpečenie bytovej náhrady pre povinného netvrdila a ani v upovedomení o začatí exekúcie sa exekútor touto otázkou nezaoberal, preto námietky povinného nemohli byť posudzované ako námietky proti bytovej náhrade v zmysle § 185 ods. 2 Exekučného poriadku, ale správne mali byť posudzované ako námietky proti exekúcii, a to proti jej prípustnosti. Na podanie takýchto námietok Exekučný poriadok stanovuje štrnásťdňovú lehotu, ktorá plynie od doručenia upovedomenia o začatí exekúcie. Právny záver exekučného súdu o oneskorenom podaní námietok povinného z dôvodu uplynutia trojdňovej lehoty na ich podanie tak nebol správny. Zároveň poznamenal, že ak vykonávané rozhodnutie ukladá povinnosť vypratať byt po zabezpečení bytovej náhrady, stáva sa formálne vykonateľným až uplynutím lehoty na plnenie, ktorá začne plynúť odo dňa zabezpečenia stanovenej bytovej náhrady.

V ďalšom konaní exekučný súd uznesením z 29. októbra 2010 č.k. 49 Er 1717/2007-72 námietky povinného proti exekúcii zamietol s odôvodnením, že oprávnená predložením rozhodnutia stavebného bytového družstva z 5. decembra 1997 o pridelení družstevného bytu v prospech povinného preukázala zabezpečenie bytovej náhrady uvedenej v exekučnom titule.

Dňa 16. novembra 2010 podal povinný návrh na zastavenie exekúcie z dôvodu, že v súčasnosti pre neho bytová náhrada neexistuje (to, či bola poskytnutá v minulosti nemôže byť predmetom exekučného konania), preto exekučný titul sa doposiaľ nestal vykonateľným.

Exekučný súd uznesením z 19. septembra 2011 č.k. 49 Er 1717/2007-117 návrh povinného na zastavenie exekúcie zamietol. Takto rozhodol s odôvodnením, že oprávnená v roku 1997 zabezpečila povinnému bytovú náhradu – garsónku na J..

Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie povinného uznesením zo 16. februára 2012 sp.zn. 15 CoE 107/2011 uznesenie exekučného súdu z 19. septembra 2011 č.k. 49 Er 1717/2007-117 zmenil tak, že exekúciu zastavil. Zastavenie exekúcie odôvodnil nedostatkom vykonateľnosti exekučného titulu, keďže exekučnému súdu nebolo nespochybniteľne preukázané zabezpečenie bytovej náhrady povinnému.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala oprávnená dovolanie. Žiadala, aby dovolací súd uznesenie odvolacieho súdu zmenil tak, že potvrdí uznesenie exekučného súdu o zamietnutí návrhu povinného na zastavenie exekúcie. Dovolanie odôvodnila nesprávnym právnym posúdením veci odvolacím súdom. Poukazovala na to, že listinnými dôkazmi preukázala, že povinnému zabezpečila náhradný byt, preto došlo k naplneniu podmienky formálnej vykonateľnosti exekučného titulu.

Povinný vo vyjadrení k dovolaniu navrhol tento mimoriadny opravný prostriedok ako neopodstatnený zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky konajúci podľa § 10a ods. 1 O.s.p. ako súd dovolací (ďalej aj len „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie bolo podané proti právoplatnému uzneseniu odvolacieho súdu oprávnenou osobou (účastníčkou konania) v zákonnej lehote (§ 240 ods. 1 O.s.p.) a že ide o uznesenie, proti ktorému je prípustné (§ 239

ods. 1 O.s.p.), preskúmal uznesenie odvolacieho súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že dovolanie oprávnenej nie je dôvodné.

Dovolací súd predovšetkým z úradnej povinnosti skúmal existenciu väd konania taxatívne vymedzených v ustanovení § 237 O.s.p. a iných väd, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Zistil, že z obsahu spisu žiadne takéto vady nevyplývajú.

Následne sa zaoberal správnosťou napadnutého uznesenia z hľadiska uplatneného dovolacieho dôvodu, a to správneho právneho posúdenia veci. Nesprávnym právnym posúdením veci treba rozumieť nesprávnu aplikáciu práva na zistený skutkový stav alebo jeho nesprávny výklad, ktorý má za následok nesprávne rozhodnutie. V rámci dovolacieho dôvodu, ktorým je nesprávne právne posúdenie veci, dovolací súd skúma, či zistený skutkový stav umožňoval, resp. neumožňoval právny záver, ku ktorému dospel odvolací súd.

V preskúmvanej veci je z obsahu spisu zrejmé, že oprávnená podala návrh na vykonanie exekúcie na vymoženie povinnosti vyst'ahovania sa povinného z bytu nachádzajúceho sa v G.K. na základe exekučného titulu - rozsudku Okresného súdu Košice II z 2. júla 1997 č.k. 14 C 892/96-31 (ďalej aj „exekučný titul“), ktorým bola povinnému uložená povinnosť vyst'ahovať sa z predmetného bytu v lehote pätnástich dní po zabezpečení náhradného bytu. V návrhu tvrdila, že bytová náhrada bola povinnému zabezpečená uzavretím zmluvy o prevode členských práv a povinností v bytovom družstve a o prevode práva nájmu k družstevnému bytu v K., no povinný sa z bytu na G. námestí nevyst'ahoval, zabezpečený družstevný byt previedol na inú osobu a tým stratil nárok na poskytnutie ďalšej bytovej náhrady.

Podľa názoru dovolacieho súdu právny záver odvolacieho súdu o nevykonateľnosti exekučného titulu pre nepreukázanie zabezpečenia bytovej náhrady ako dôvodu na zastavenie exekúcie podľa § 57 ods. 1 písm. a) Exekučného poriadku je správny.

Dovolací súd už v uznesení z 27. augusta 2009 sp.zn. 4 M Cdo 9/2009 uviedol, že Exekučný poriadok v súvislosti s exekúciou vyprataním bytu rozlišuje medzi exekúciou vyprataním bytu bez náhrady (§ 184 ods. 1 veta prvá Exekučného poriadku) a exekúciou vyprataním bytu, za ktorý treba zabezpečiť bytovú náhradu (§ 185 ods. 1 Exekučného poriadku). Vyslovil názor, že exekúciu vyprataním bytu, za ktorý podľa exekučného titulu

treba zabezpečiť bytovú náhradu, môže exekútor vykonať, až keď oprávnený preukáže, že pre povinného je bytová náhrada zabezpečená. Prípadné tvrdenie oprávneného, že v minulosti bola pre povinného zabezpečená bytová náhrada a jej nevyužitím právo na bytovú náhradu zaniklo, je z hľadiska posudzovania bytovej náhrady pri exekúcii vypratáním bytu, za ktorý treba zabezpečiť bytovú náhradu, právne nevýznamné, pretože vzhľadom na záväznosť exekučného titulu otázku zániku práva na bytovú náhradu súd nemôže v exekučnom konaní riešiť ako otázku predbežnú (R 65/2002). Zároveň poznamenal, že ak vykonávané rozhodnutie ukladá povinnosť vypratať byt po zabezpečení bytovej náhrady, stáva sa formálne vykonateľným až uplynutím lehoty na plnenie, ktorá začne plynúť odo dňa zabezpečenia stanovenej bytovej náhrady.

Nevyhnutnou podmienkou pre konštatovanie formálnej vykonateľnosti rozhodnutia ukladajúceho povinnosť vypratania bytu po zabezpečení bytovej náhrady (§ 160 ods. 3 O.s.p) je preukázanie zabezpečenia bytovej náhrady, t.j. reálna existencia takejto náhrady (právna aj faktická) v čase podania návrhu na vykonanie exekúcie, resp. aspoň v priebehu exekučného konania. Nestačí preto tvrdenie oprávneného, že povinnému v minulosti bola zabezpečená bytová náhrada, ktorú nevyužil a tým mu zaniklo právo na túto náhradu. Súdny exekútor vykonávajúci exekúciu je totiž viazaný podmienkami stanovenými vo vykonávanom rozhodnutí súdom v základnom konaní a rovnako tak je týmito podmienkami viazaný exekučný súd. Ide o dôsledok právoplatnosti vykonávaného rozhodnutia. Prípadná zmena pomerov daná napríklad tým, že povinný získal iný primeraný byt, alebo bezdôvodne neuzavrel nájomnú zmluvu o zabezpečení bytovej náhrady, resp. že zabezpečenú bytovú náhradu nevyužil, a v dôsledku toho jeho nárok na bytovú náhradu zanikol, vyžaduje nové rozhodnutie súdu v základnom konaní, ktorým by bolo určené, že povinnosť pôvodne uloženú pod podmienkou pridelenia náhrady treba splniť bez ohľadu na túto podmienku, a to v určitej lehote od právoplatnosti rozsudku (R 25/1980).

Záver o nevyhnutnosti preukázania zabezpečenia bytovej náhrady v čase podania návrhu na vykonanie exekúcie, resp. aspoň v ďalšom priebehu exekučného konania, vyplýva predovšetkým z doslovného gramatického výkladu ustanovenia § 185 ods. 1 Exekučného poriadku, ktoré použitím slov „že pre povinného je zabezpečená taká bytová náhrada ...“ vyžaduje jej právnu, aj faktickú existenciu v prítomnom čase. Tento záver podporuje aj systematický výklad, t.j. interpretácia odseku 1 uvedeného ustanovenia v súvislosti s odsekom 2 tejto právnej normy, v zmysle ktorého oprávnený a povinný môžu vzniknúť v stanovenej

lehote u exekútora námietky proti bytovej náhrade podľa odseku 1. Námietky proti bytovej náhrade ako podmienky formálnej vykonateľnosti právoplatného, a teda záväzného vykonávaného rozhodnutia, môžu totiž prichádzať do úvahy len ak tu nejaká náhrada je, to znamená ak reálne existuje.

Napokon uvedený záver podporuje aj výklad analogický. Exekučný poriadok neupravuje spôsob (technický postup), akým sa má vykonať exekúcia vypratáním bytu, za ktorý je potrebné poskytnúť bytovú náhradu. Vzhľadom na rovnakú úpravu núteného výkonu rozhodnutia vypratáním bytu v Exekučnom poriadku a v Občianskom súdnom poriadku v znení do 31. augusta 2005, bolo možné pri exekúcii vypratáním bytu, za ktorý je potrebné zabezpečiť bytovú náhradu, analogicky postupovať tak, ako to ustanovoval § 341 ods. 1 O.s.p., v zmysle ktorého sa výkon rozhodnutia uskutoční presťahovaním povinného do náhradného bytu. Zrušením uvedeného ustanovenia novelou Občianskeho súdneho poriadku vykonanou zákonom č. 341/2005 Z.z. s účinnosťou od 1. septembra 2005 bol tento analogický postup znemožnený. To však nebolo úmyslom zákonodarcu, keďže z dôvodovej správy k uvedenej novele vyplýva, že k zrušeniu viacerých ustanovení o výkone rozhodnutia v Občianskom súdnom poriadku bolo pristúpené za účelom odstránenia dualizmu pri nútenom výkone rozhodnutí (vykonávanom podľa O.s.p. a aj prostredníctvom exekúcie podľa Exekučného poriadku) a odbremenenia súdov od tejto činnosti. Preto podľa názoru dovolacieho súdu s použitím princípu úplnosti právneho poriadku, vyplývajúceho z požiadavky právneho štátu, pri exekúcii vypratáním bytu, za ktorý treba zabezpečiť bytovú náhradu, treba aj po 31. auguste 2005 postupovať rovnako, ako ustanovovala dovtedy platná právna úprava v Občianskom súdnom poriadku. Pre odmietnutie takéhoto postupu nejestvujú žiadne rozumné dôvody. To zároveň znamená, že exekúciu vypratáním bytu, za ktorý treba zabezpečiť bytovú náhradu, možno vykonať len presťahovaním povinného do náhradného bytu. To je však možné len ak takáto náhrada existuje, t.j. ak je právne, aj fakticky zabezpečená (nie ak bola zabezpečená v minulosti).

Keďže v preskúmvanej veci oprávnená aktuálne zabezpečenie bytovej náhrady pre povinného netvrdila, a teda ani nepreukazovala, nebol daný predpoklad formálnej vykonateľnosti exekučného titulu, v dôsledku čoho bol daný dôvod na zastavenie exekúcie podľa § 57 ods. 1 písm. a) Exekučného poriadku.

So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie oprávnenej smerujúce proti správne mu uzneseniu odvolacieho súdu zamietol (§ 243b ods. 1 O.s.p.).

Úspešnému povinnému náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, pretože mu v súvislosti s ním žiadne nevznikli.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. júla 2013

JUDr. Rudolf Čirč, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová